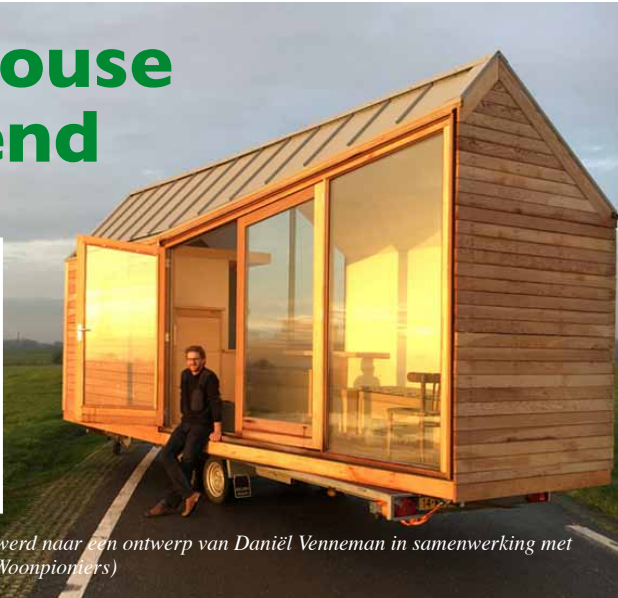

Tiny house big trend

Het tiny house Porta Palace werd naar een ontwerp van Daniël Venneman in samenwerking met Jelte Glas gebouwd. (foto's: Woonpioniers)

'Tiny Houses': we zijn er veel mee bezig, in binnen- en buitenland. Logisch, ze passen in de oprukkende beweging naar 'minder' en 'kleiner'. We waren benieuwd naar de werkelijke voors en tegens van deze minimalistische manier van bouwen en vonden Vincent Valentijn van architectencoöperatie Archi3o bereid erop in te gaan.

Vincent Valentijn

Inmiddels bijna twee jaar geleden werden we gebeld met de vraag of wij een ultiem duurzaam 'tiny house' konden ontwerpen voor één persoon. Het bleek te gaan om een zeer geëngageerde filosoof die na veel onderzoek en navraag bij ons terecht was gekomen. Hij had namelijk een behoorlijk idealistisch plan. Hij wilde laten zien dat minder consumeren niet vervelend of lastig is (als een eindeloos dieet) maar juist heel verfrissend, uitdagend en uiteindelijk zelfs verlossend. Als je bijvoorbeeld klein woont heb je minder lasten en hoeft je (dus) minder tijd te spenderen aan het verrichten van betaalde arbeid. Bovendien is

het een enorme stimulans om niet te veel spullen te verzamelen. Dit 'klein wonen' komt ten goede aan je echte leven, in de zin van zelfontwikkeling, sociale contacten, je eigen brood bakken, noem het maar op. Hij was erg geïnspireerd geraakt door de zogenaamde 'Tiny House movement', dit is een sociale beweging met wortels in Amerika en hun slogan is 'tiny house, big life'. Hierbij kiezen mensen er voor om hun kapitaal (vermogen om te werken) niet in een lening voor een groot huis te steken. De redenen voor mensen om aan de beweging mee te doen zijn divers. Soms om inderdaad minder te werken en meer te leven maar ook om gewoon

Amerikaans tiny house: de Cypress met rechts een foto van het interieur. (foto's: Tumbleweed Tiny House Company)

schuldeloos te kunnen leven, geld in andere zaken te steken, uit ecologisch duurzaam ideaal of een mix van dat alles. Daarbij komen dan ook al snel ideeën over 'low ecologic impact' en 'off grid' om de hoek kijken.

Volwassen woonalternatief

Onze opdrachtgever wilde dit ook maar dan als volwassen woonalternatief. Hij vroeg een (zeer) kleine, gezonde, comfortabele en bovendien verplaatsbare woning met weinig ecologische impact en die zo veel mogelijk zelfvoorzienend is, geschikt voor permanente bewoning, ruimtelijk goed doordacht en bovendien met een zeer modern en aantrekkelijk uiterlijk. Dit laatste was niet alleen uit persoonlijke overweging maar uiteraard moest hij dit 'tiny house' gaan gebruiken om zijn gedachtegoed aan de man te brengen.

We zijn toen met hem, als idealisten onder elkaar, een uitgebreide dialoog aangegaan. Wat is feitelijk zijn doel, een huis wat aan deze specificaties voldoet of is het de achterliggende gedachte? En wat is die gedachte dan eigenlijk specifiek? Gaat het hem om een voorbeeld van duurzaam en niet groter dan nodig bouwen of om een middel om werkelijk een kritisch gesprek uit te lokken?

Er zijn diverse documentaires, veel boeken en nog veel meer websites over het idee tiny house die allerlei aspecten tonen en toelichten. Ze hebben dit zo goed gedaan dat ze het begrip 'tiny house' hebben geïdealiseerd en gepopulariseerd. Inmiddels wordt (zoals dat blijkbaar met alle idealen gebeurt zodra ze 'trending' worden) het tiny house ook om andere redenen dan de oorspronkelijke idealen tot een hit gebombardeerd.

Zo zou het 'tiny house' volgens Heijmans, als producent van het prefab tiny house 'ONE', de ideale oplossing zijn om twee problemen tegelijk op te lossen. Dit hoogwaardig en comfortabele huisje zorgt er voor dat onooglijke locaties die 'wachten' op ontwikkeling alvast tijdelijk bewoond kunnen worden. Hiermee lossen ze een tekort aan betaalbare huurwoningen op, althans, totdat er werkelijk gebouwd wordt en het eerder gestelde

‘probleem’ terugkeert. Of dit een duurzame en sociaal wenselijke ontwikkeling is? Er zijn mogelijk andere manieren om een dergelijke probleem aan te pakken maar intussen wordt er in ieder geval ook wat verdiend aan locaties die eerder niets opbrachten.

Meer grond per persoon

Na het nodige verkenningswerk en diverse gesprekken met onze filosoof, bleef de crux van zijn vraag ons ontlopen. Wat moest er ontworpen en ontwikkeld worden? Er zijn de laatste jaren al een enorme hoeveelheid aan concepten voor ‘kleine huisjes’ ontwikkeld in allerlei soorten en maten. Ze zijn slim, modulair, verplaatsbaar, tijdelijk of permanent, bio-based of juist plastic en licht gewicht, drijvend, kortom in allerlei soorten en smaken maar allen in één formaat: klein. In de meeste gevallen zijn ze niet veel verder gekomen dan het tekenbord, een prototype of een prachtige alternatieve stacaravan. Wij vroegen onze opdrachtgever waarom hij niet zou kunnen aansluiten bij een bestaand initiatief en zich desgewenst op te werpen als promotor? Hij vond de bestaande tiny houses geen realistisch alternatief voor ‘de massa’ en stelde op zijn beurt de vraag: *Is een tiny house eigenlijk wel zo duurzaam als ik dacht?* Hij wilde in zeer weinig ruimte toch het comfort van een regulier huis evenaren, anders zou het bij ‘de massa’ nooit aanslaan.

Artist impression van de Heijmans ONE, het prefab tiny house. In ‘Fabcity’, de tentoonstelling op het Amsterdamse Java-eiland over duurzame innovatie (open tot eind juni) is de ‘One’ ook te bezoeken.

Wij toonden aan dat je met een tiny house meer grond per persoon in beslag neemt dan een willekeurig appartementen gebouw, en dat er per saldo meer grondstoffen per persoon worden gebruikt. Dit komt doordat je veel dingen relatief weinig gebruikt en ze niet deelt, het is efficiënter om toilet, keuken en apparatuur met meerdere personen te gebruiken. Dat geldt ook voor installaties voor warmte en ventilatie. Daarbij komt nog dat een tiny house een erg ongunstige oppervlak versus inhoud heeft waardoor je beduidend meer geïsoleerde gevel per persoon nodig hebt dan in een standaard huurwoning. Dit alles is alleen te pareren door toch een beduidend lager comfort-niveau (minder warmte, water en elektra) te aanvaarden; overigens zie je dit ook terug in de oorspronkelijke ‘tiny house movement’. Het duurzame aspect lijkt alleen goed tot zijn recht te komen zo lang je niet meer van het huis verwacht dan van een luxe caravan. Dit was niet het breed te verkondigen woon-alternatief waar hij van had gedroomd. Wel waren er door onze gesprekken inmiddels gedachten opgeborend om geld-loos en in coöperatie met anderen zijn gedroomde tiny house te gaan

Tiny house concept van Archi3o: modulaire installatie voor tijdelijk verblijf.

bouwen. We bedachten: *zou het niet veel duurzamer zijn om juist samen met anderen dit ‘klein wonen’ te organiseren en realiseren? Dan kunnen grondstoffen en energie efficiënt gebruikt worden en bovendien heb je samen meer draagkracht en weerbaarheid.*

Maar of dit idee net zo ‘sexy’ kan zijn als een hip tiny house wat zo perfect aansluit bij onze geïndividualiseerde samenleving? Misschien niet in eerste instantie maar wij denken van wel, de netwerk samenleving is in opkomst en er liggen ook historische wortels voor dergelijke woonvormen.

Johan Enschedé hofje Haarlem, Döll + Joost Swarte. (foto: Christian Richters)

Kijk maar eens aan al die prachtige hofjes die Nederland rijk is met huisjes die soms niet meer dan 30 vierkante meter per huishouden bieden maar wel degelijk met veel plezier door alleenstaande ouderen en jongeren bewoond worden. Zelfs de ambitieuze jonge professional kan hier zijn ei kwijt, de voordelen van het netwerk maar toch een eigen plek. Wonen rond een hof heeft veel te bieden. De relatief compacte bouwvorm is te verduurzamen zonder al te veel technieken, geeft ruimte voor stads-ecologie en het levert ook nog eens een grote bijdrage aan de zogenaamde ‘sociale duurzaamheid.’ Okay, toegegeven, het is niet verplaatsbaar en mogelijk is het voor vastgoed investeerders niet per se aantrekkelijk om goedkope woningen te verhuren op grond waar ook dure kunnen staan. Wellicht dat het tijd wordt voor een Heijmans Hof zoals ook vroeger menig hofje opgericht werd door welgestelde industriëlen.